

Vildi ekki vera fátækur eins og meistari Kjarval!

– lagði því myndlistina ekki fyrir mig

Haukur við eina mynda sinna á sýningunni á Kjarvalsstöðum, sem verður opnuð í dag: Hrauneyjafoss. „Ég held að þetta sé eina málverkið af fossinum, alla vega frá þessu sjónarhorni,“ segir Haukur, „enda er það nú orðið of seint að gera aðra, vatnið er farið af fossinum í virkjunina fyrir fullt og allt.“

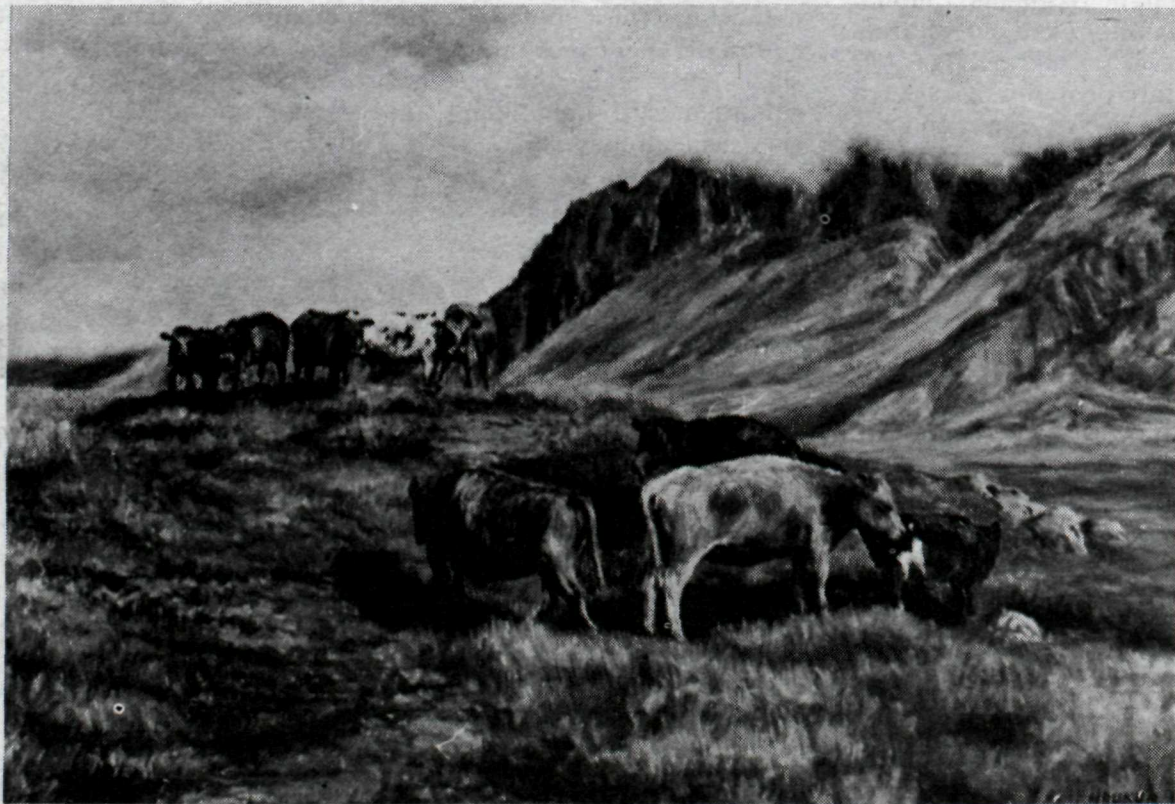
Ljóm.: Kristján Einarsson.

Athyglisverð málverkasýning verður opnuð á Kjarvalsstöðum í dag, laugardag. Haukur Clausen heldur þar sína fyrstu málverkasýningu og sýnir 105 olíumyndir, vatnslitamyndir og pastelmyndir, flestar málaðar á tímabilinu 1967 til ársins í ár. Landslagsmyndir eru í fyrirrúmi á sýningunni, og sækir listamaðurinn sér einkum innblástur og „mótív“ austur í Rangárþing og til Hornafjarðar. Til dæmis má nefna myndir frá Rangá, úr Landsveit og Suðursveit, en einnig myndir frá Lómagnúpi, Þingvöllum og Húsafelli. Haukur Clausen er annars betur kunnur sem ráðsettur tannlæknir í höfuðborginni, og áður sem hlaupagarpur með Erni bróður sínum, en sem myndlistarmaður. Bládamadur fór á stúfana, hitti Hauk á Kjarvalsstöðum eftir vökunótt við uppsetningu sýningarinnar, og spurði meðal annars, hvort hann hefði lengi fengist við að mála svona „í laumi“.

Vildi ekki vera fátækur eins og Kjarval

„Í laumi er nú ef til vill ekki rétt að kalla það,“ segir Haukur hlæjandi, „þó fáir hafi ef til vill vitað það. — En ég hef eitthvað fengist við þetta allt frá átta ára aldri; ég lærði hjá Arreboe Clausen listmálara, föður mínum, og það er sú kennsla sem ég hef búið að. Annað myndlistarnám hef ég ekki stundað, nema þá sjálfsnám af bókum og sýningum, — ég á mikið safn bóka um myndlist sem ég að stofni til erfði frá föður mínum, og svo hef ég alla tíð gert mikið af því að fara á málverkasýningar, bæði hér heima og erlendis.“

Nei, einhvern veginn kom það aldrei til að ég gerði myndlistina að mínu aðalstarfi, eða reyndi að „helga mig listinni“ eins og það er kallað. Jóhannes Kjarval var heimilissvinur heima hjá mér þegar við vorum að alast upp, og það var hann sem gaf mér minn fyrsta alvöru litakassa. Hann vildi að ég yrði listmálari, en mér

Þannig sér listamaðurinn kýrnar í Austur-Skaftafellssýslu, og mega báðir aðilar vel við una, kýr og listamaður, að því er virðist.

gast einhvern veginn aldrei að því.

Ég man vel, hve Kjarval var oft fátæklega til fara, og sem barn hafði ég orð á því að ég vildi ekki verða fátækur eins og Kjarval. — Ætli það sé ekki ástæðan fyrir því að ég vildi ekki helga mig myndlistinni einni og alfarið.

Alls til um 200 málverk

Ég hef alla tíð málað eitthvað, en þó var það nú ekki mikið á tímabili. Eitthvað á ég til af „bernskubrekum“ mínum á þessu sviði en flestar gömlu myndirnar mínar eru þó í eigu vina og kunningja.

Árið 1967 verður svo nokkur breyting á mínum högum, þá flytjumst við búferlum út á Arnarnes, og þá skapast miklu betri aðstæða til að sinna þessu áhugamáli. Síðar hef ég svo byggt við húsið vinnustofu, þar sem ég get gripið í pensil og liti þegar mig lystir. — Já, núna mála ég alltaf eitthvað á hverju ári, svona 10, 15 eða 20 myndir á ári ef til vill, en allt í allt eru líklega ekki til nema 200 myndir eftir mig.

Málverk fyrir gjaldeyri

Í gamla daga seldi ég nokkuð af myndum til útlendinga, og var það þó í rauninni ekki komið til af góðu. Við bræðurnir vorum á kafi í íþróttunum, og því fylgdu fjölmörg ferðalög til útlanda, íþróttamenn voru nú bara eiginlega þeir einu, sem fóru til útlanda í þá daga. En sá annmarki var á þessum ferðum, að afar erfitt var að fá gjaldeyri til ferðanna. Urðu þær því oft styttri en óskað var, og minna hægt að leyfa sér. Þá var það að sænskur þjálfari okkar komst á snodir um að ég málaði, og hann benti mér á að taka með mér myndir til útlanda.

Nú, það gerði ég, við fórum með upprúllaðar olíumyndir af íslensku landslagi, og í útlöndum rann þetta út eins og heitar lummur, svo við gátum verið lengur en ella, fatað okkur upp og fleira þessháttar fyrir þessa peninga.

Örn málaði líka, en er betri á píanó

Jú, jú, Örn bróðir málaði líka, en þó minna. Hann getur þó vel málað, og hefur gert það. En hann hefur sennilega ekki til að bera jafn mikla þolinmæði við þetta eins og ég. — En hann spilar á píanó, og það miklu betur en ég þó ég kunnir lítið eitt fyrir mér á því sviði.

Raunar segir Örn, að hann vilji ekki mála meira en hann gerir, því ef hann máli svona lítið, þá verði myndir hans óhjákvæmlega langtum verðmætari.

En af því að við erum að tala um píanó. — Það er margt líkt með tónlist og myndlist að mínu mati, til dæmis það, að það er svo margt í þessum fræðum, sem ekki er hægt að kenna. Sjáðu tónskáldin til dæmis: Það er engin trygging fyrir því að sá hámenntaði semji betri tónverk en sá er lítið kann, — menn verða að hafa þetta í sér. Sama á við um myndlistina. Það er auðvitað hægt að kenna ýmis undirstöðuatriði, svo sem teikningu og meðferð lita, en ég hef ekki trú á löngu myndlistarnámi, þetta verður að vera fyrir hendi í viðkomandi manni, ef árangur á að nást.

„Impressioniskur natúralismi“

Abstrakt hefur aldrei höfðað til mín, þó ég geti ekki sagt að ég hafi neitt á móti slíkri list, ég fer oft á slíkar sýningar, en ég er nú aldrei lengi inni á þeim. — Ef þú vilt setja mig undir einhvern „isma“, þá hugsa ég að helst megi kalla mig „impressioniskan natúralista“. — Já, landslagið á hug minn allan í þessum efnun.

Spjallað við Hauk Clausen, sem í dag opnar sína fyrstu málverkasýningu að Kjarvalsstöðum